N°. 230. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Donderdag 27 September.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse van de ONDER-OFFICIEREN en verdere Manschappen der 1ste en 2de Afdeelingen Noord-Brabandsche Mobiele SCHUTTERIJ, welke binnen deze Stad woonachtig zijn, of zich met onbepaald verlof alhier bevinden, dat zij zich op Woensdag den 3den October aanstaande, des morgens ten negen ure, voorzien van alle hun door het Rijk verstrekte en medegenomene Kleedingstukken, zullen moeten bevinden, aan de Kazerne de Hooge Barakken, ten einde over hen eene behoorlijke Inspectie kunne gehouden worden. Met aanmaning om daartoe op te komen en zich daarbij naar behooren te gedragen, en verder met waarschuwing, dat dezoodanigen, welke geene voldoende redenen van hun achterblijven zullen kunnen bijbrengen, naar bevind van zaken zullen worden gestraft; zullende in geval van ziekte, alleen attesten door een Burger-Geneesheer afgegeven en door den Burgemeester gelegaliseerd, valabel zijn.

Breda, den 25sten September 1838.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 24sten September.

Sedert een paar dagen loopt de spraak weder van de aanstaande bijeenroeping der kamers en van eene verandering van ministerie. Er zou besloten zijn de zitting tegen de laatste helft van november te openen, ten einde aan de gedeputeerden meer tijd te laten om den arbeid der volgende zitting geregeld te kunnen afdoen. Als een toevoegsel aan deze geruchten, wordt het volgende gemeld: Men weet dat de heeren *Molé* en *Montalivet* sedert geruimen tijd ... Men zegt, dat ... *Montalivet* ... bewerken, om ... te stellen, waarvan ... deel zoude uitmaken. De heer *Molé* wil den generaal *Bernard* behouden, die aan het hof wel gezien is, en den admiraal *Jacob*, in plaats van den heer *Rosamel*, die zich sedert eenigen tijd aan den heer *Montalivet* houdt, aan het hoofd van het departement van marine stellen.

— De minister van openbare werken houdt zich bezig met een in de aanstaande zitting aan te bieden ontwerp van wet tot beveiliging der ijzeren spoorwegen. Men wilde eene zware straf stellen op het verstoren en beschadigen van zijde aan gezegde wegen door kwaadwilligen.

— De gewone briefwisseling dezer hoofdstad houdt heden het volgende:

» Een koerier is dezen morgen met depeches voor den koning der Belgen van de Tuilerien vertrokken.

» Men kent thans nagenoeg den uitslag der deliberatien van de Conferentie te Londen met opzigt tot de hollandsch-belgische staatsgelegenheden. Lord *Palmerston* heeft aan den koning der Nederlanden het cijfer opgegeven, waarop men de nieuwe verdeeling van de schuld kon bepalen, maar Z. Nederlandsche M. weigert tot heden om in eenige verandering van den letterlijken inhoud der 24 artikelen te bewilligen. Waarschijnlijk zullen de zaken nog slepende blijven tot in de maand mei of junij aanstaande."

— Naar de hier uit Zwitserland ontvangen berigten, verklaren de meeste kantons zich tegen eisch door Frankrijk gedaan om prins *Lodewijk Napoleon* van het zwitsersch gebied te verdrijven. De vraag begint thans meer bepaald op den voorgrond te komen, wat Frankrijk doen zal, om zijn verlangen voldaan te zien. Ofschoon er eenige troepen naar den kant van de zwitsersche grenzen getrokken zijn, en ook in Zwitserland zelf eenige toerustingen worden gemaakt, kan men toch kwalijk aan eenen werkelijken oorlog tusschen de beide landen gelooven; de afsluiting der gemeenschap houdt voor Frankrijk niet minder bezwaren dan voor Zwitserland in. Volgens sommigen, zou prins *Lodewijk* zijn voornemen verklaard hebben om het zwitsersch gebied te verlaten, wanneer het zoo ver gekomen was, dat een fransch leger de grenzen overtrok, ten einde te toonen, dat hij niet uit bijzondere overwegingen zwichtte, maar om Zwitserland voor de rampen van den oorlog te bevrijden. Luidens bijzondere berigten uit Thurgau, zou de gezegde prins van de zijde van Wurtemberg in den laatsten tijd met ernst zijn aangemaand om Zwitserland te verlaten; ook zouden verscheidene leden van den landdag bij den prins daarop aangedrongen hebben, in de hoop dat er alsdan ligtelijk eene schikking met Frankrijk zou te treffen zijn. Men blijft inmiddels met belangstelling den verderen loop der zaak afwachten.

— Volgens een schrijven uit Toulon, zal het eskader van den schout-bij-nacht *Baudin* op de Mexicaansche kust tegen het einde van October, wanneer de voor hetzelve bestemde vaartuigen vereenigd moeten zijn, bestaan uit 27 oorlogsvaartuigen; te weten: 6 fregatten, 6 korvetten, 11 brikken en 4 bombardeergaljoten, voorts eenige kleine vaartuigen.

— Van de Spaansche grenzen worden heden de drie volgende telegraphische depeches medegedeeld:

» Bajonne, 22 September.

» Bij decreet van den 16den, is de demissie van den generaal *Latre*, als oorlogsminister aangenomen geworden.

» De generaal *van Halen* aanvaardt het bevel over het leger van het centrum. *Oraa* is ter zijde gesteld. — Niets belangrijks tot den 19den omtrent *Espartero* en *Maroto*."

» Bajonne, 23 September.

» Den 19den is de generaal *Alaix* uit Artagona getrokken om de karlisten aan de andere zijde van de Arga aan te tasten; maar door overmagt zijnde aangevallen geworden, is hij genoodzaakt geweest, na 200 man verloren te hebben, zich terug te trekken op Puente de la Reyna, waar de kolonne van de Ribera zich bij hem gevoegd heeft, met welke hij den aanval hervatten moet. Men zegt dat hij gekwetst is.

» De karlistische brigadier *Echevarrea* is gesneuveld. *Maroto* en don *Carlos* waren den 19den te Balmaceda."

» Bajonne, 23 September.

» Bij decreet van den 18den, heeft de koningin de certes tegen den 8sten November bijeengeroepen."

De gewone briefwisseling uit Bajonne van den 20sten houdt het volgende:

» Uit eene bron van welke men gewoonlijk geloofwaardige berigten ontvangt, heeft men gisteren morgen vernomen, dat de karlistische opperbevelhebber den 19den te Durango zijn bevond met vijf bataillons, en dat hij er vijf andere naar Artigorriaga gezonden had, een dorp gelegen twee mijlen ten zuidwesten van Bilbao, op den weg van Orduna en aan den linker-oever van den Nervion. Tot heden kan men uit deze voorloopige beschikkingen moeijelijk besluiten, dat *Maroto* eene ernstige poging tegen Bilbao zou willen doen; eer kan men gelooven aan het ontwerp der karlisten om een hevigen inval in het gewest te doen.

» Dit plan schijnt bovendien ook de graaf van Luchana te hebben vermoed; want men verzekert ons, dat de generaal, na den Ebro te Lodosa te zijn overgegaan, zich gehaast heeft om met zes bataillons op Miranda te trekken, na er acht in de provincie Soria, ter vervolging van *Balmaseda* en den priester *Merino*, te hebben gedetacheerd.

» De generaal *Alaix*, die met twaalf bataillons in Navarre gebleven is, was den 14den te Pampeluna. Zijne troepen hielden Peralta en de omstreken bezet en stonden tegenover tien karlistische bataillons, die ten zuiden van Estella, onder de bevelen van *Garcia*, gekantonneerd waren.

» Zoodanig zijn de laatst ontvangen tijdingen over de stellingen of bewegingen van de beide legers."

[Voor eenige dagen werd te Brussel in eene bijzondere correspondentie eene telegraphische depeche van den generaal *Harispe*, uit Bajonne van den 20sten september overgemaakt, waarin het berigt van de inneming van Estella door verraad op den 20sten werd vermeld. Dit berigt kwam op zich-zelf reeds verdacht en onwaarschijnlijk voor, en wordt door de latere berigten van Bajonne niet bevestigd, zoodat deze depeche geheel moet verzonnen zijn.]

— De beurs was heden kalm, doch de fondsen eenigzins gedrukt. Men schreef zulks toe aan de tijdingen uit Zwitserland, die een ongunstigen keer schijnen te nemen. De Spaansche fondsen waren ook lager ten gevolge der depeche die de neerlaag van *Alaix* aankondigt. De notering was heden (24 Sept.): 5 pCt. 109,65; 3 pCt. 80,70; Nap. r. 100; Sp. *Ardoin* 19½; Rom. L. ...

Duitschland.

FRANKFORT, den 23sten September.

Z. K. H. prins *Wilhelm* van Pruissen, zoon des konings, is van zijne tweede reis door de Rijnprovincien, te Berlijn teruggekeerd.

— Door het Hanoversch regeringsblad wordt een extract uit de 26 rijksdag van den 17den september medegedeeld, waaruit blijkt, dat de duitsche bondsvergadering, ter zake van de bij haar ingekomen adressen van de regering der stad Osnabrug, van eene Osnabrugsche landgemeente en van de stad Hildesheim, aangaande het afschaffende de opgeheven hanoversche grondwet, ...

genoemde adressanten, ingevolge de duitsche Bonds- en Weener slot-akte, onbevoegd te oordeelen om hieromtrent bedenkingen in het midden te brengen.

— Uit Zwitserland verneemt men, dat de groote raad van het kanton Lucern zich thans mede ter zake van den eisch van Frankrijk ten opzigte van *Lodewijk Napoleon*, met eene groote meerderheid, voor het gevoelen van de heeren *Monnard* en *Rigaud* heeft verklaard. [*Zie verder onder Frankrijk.*]

Bij Wollerau, in het kanton Schwijz, heeft onlangs, ter gelegenheid eener processie, weder eene vechtpartij tusschen de Horn- en Klauenmannen plaats gehad.

— Berigten uit de pauselijke hoofdstad tot den 13den dezer, houden, dat het meermalen genoemde consistorie ter benoeming van twee nieuwe kardinalen, den prelaat *Adriano Fieschi*, tot dusverre *maggiordomo* van Z. H. den Paus, en den aartsbisschop van Mechelen, dien voormiddag, onder voorzitting van den H. Vader, gehouden was. De allocutie bij die gelegenheid door Z. H. uitgesproken, was nog niet bij het publiek bekend. Dienzelfden dag nog zouden de nieuwe kardinalen, door den kardinaal-staatssecretaris, in derzelver nieuwe waardigheid aan den Paus worden voorgesteld; terwijl den 17den jl. hunne eminentien in het Heilig kollegie, hetwelk zich aldan in een openbaar consistorie zou vergaderen, den kardinaalshoed zouden ontvangen.

Voorts schrijft men: » Van de in beide consistorien te benoemen bisschoppen, zijn ons tot nog toe slechts de volgende namen ter ooren gekomen: tot aarts-bisschop van Praag, de tegenwoordige wij-bisschop van Olmutz, de baron *Aloys Anton von Schrenk*; tot bisschop van Raab, *Joh. Baptist Sztankowitz*, en tot wij-bisschop van Colocsa, *Georg Girk*. De gewigtigste benoeming blijft echter die van eenen bisschop voor Algiers. Hier vindt men geen woorden genoeg om den godsdienstigen ijver te prijzen waarmede koning *Lodewijk Philips* er op bedacht was, om op den grond, waar de belijders van het christendom voormaals onder een zoo smadelijk juk gezucht hebben, het teeken des kruises in zijn ouden luister weder op te rigten en de eeuwen-oude herinneringen van gezag en heerlijkheid aldaar weder in het leven te roepen."

— Nopens de zaken van de Porte en den Egyptischen onderkoning, leest men in een regtstreeksch schrijven uit Alexandrie van het laatst der vorige maand:

» Hoe het met de betrekking van *Mehemed*-ali tot de Porte en de europesche groote mogendheden loopen zal, hierover ligt een digte sluijer verspreid, en ik raad u niet te veel op de gevolgtrekkingen te vertrouwen, die men thans maar al te ligt uit deze aangelegenheid afleidt. Wel worden de verwikkelingen nog weder grooter, door het nieuwe handelsverdrag, waarbij de Sultan zich tot de afschaffing van alle monopoliën in het gansche gebied der Porte — en alzoo ook in Syrie en Egypte — verbindt, eene verbindtenis, wier gestanddoening eensklaps de hoofdbronnen van *Mehemed*-ali's bestaan zouden stoppen; maar de verhouding waarin laatstgenoemde tot Engeland, Frankrijk en Rusland staat, is van zulk een geheimzinnigen aard, dat menige stap vijandelijk schijnt, terwijl deselve van een vriendschappelijken aard is, en zoo omgekeerd. Nog is niet alle hoop op eene minnelijke ontknooping verdwenen; ofschoon *Mehemed*-ali bij de weigering van zijne schatting blijft volharden en derhalve nog geen enkelen piaster naar Konstantinopel gezonden heeft. Van vreemde vloten heeft men tot op dit oogenblik in deze wateren nog geen het minste spoor gezien; de egyptische, 20 zeilen sterk, waaronder negen liniescheпen elk van 100 stukken en vijf fregatten, elk van 64, kruisen sedert eenigen tijd in het gezigt onzer haven."

Voorts wordt bevestigd in dit schrijven, wat vroeger reeds gemeld is, dat *Ibrahim*, namelijk, na de plaats gehad hebbende algeheele demping van den Drusen-opstand, zijne legermagt in drie afdeelingen gesplitst had, van welke eene aan den Taurus, eene andere bij Aleppo, de derde, onder bevel van *Ibrahim* zelf, bij Damaskus stond.

Nederlanden.

Breda, den 26sten September.

Uit 's Gravenhage wordt ons van gisteren geschreven:

» Naar men verneemt, heeft het Z. M. dezer dagen behaagd te benoemen, tot regters-plaatsvervangers in de criminele regtbank te Amsterdam, de heeren mr. *P. Wolterbeek*, mr. *J. P. van Walree* en mr. *J. S. van Namen*, alle leden van den arrondissements-regtbank te Amsterdam.

» Voorts zijn benoemd: tot heemraad van de Zijpe- en Hazepolder, in plaats van wijlen mr. *J. Nuhout van der Veen*, die tot andere functien geroepen is, *J. Schoehuizen*; tot dijkgraaf van den Zeevangs-Keukendijk en van den Etershemmer-Keukendijk, in plaats van wijlen *G. Dekker*, *N. de Vicq*; tot dijkgraaf van den Vlietepolder, in plaats van *J. H. L. Vader*, *J. de Looff*; tot gezworene der polders van Oud-Vossemeer, in plaats van wijlen *J. J. van Gorsel*, *C. van Dijk*; tot gezworene van den Magdalenapolder, in plaats van *B. J. Lievens*, die eervol is ontslagen, *A. F. Spelier*; tot gezworene van den Nieuwer-Olsendepolder, in plaats van wijlen *J. Kole*, *F. Hieftje*.

— » De audientie van Z. Exc. den minister van justitie is heden talrijk bezocht geworden; onder anderen hebben verschillende personen, die bij de laatste benoemingen tot de regterlijke betrekkingen in ons vaderland in aanmerking gekomen zijn, hunne opwachting bij Z. Exc. gemaakt.

— » In deze residentie zijn aangekomen de heer *Walter Christiaan Kennedy*, lid van den kolonialen raad te Suriname, en *W. Willink*, ingenieur van Liverpool, laatstelijk komende van Haarlem.

— » Men verneemt thans, dat het berigt, dat de zaak, hangende voor de regtbank van koophandel alhier ter zede tusschen de heeren *Duverney* en *Raguenot*, bij minnelijke schikking zou zijn afgedaan, onjuist is en stellig kan worden tegengesproken. De heer *Raguenot* die dit proces veel meer schijnt te voeren uit zeker *point d'honneur* dan om het geldelijk beswaar, stelt er dan ook prijs op, dat de waarheid bekend worde. Hij bevindt zich thans te Parijs, ten einde daar een engagement te zoeken; het proces zal, naar wij vernemen, immers van zijne zijde, tot het einde toe worden voortgezet; en bij een eventueel verlies, door hem aan den heer directeur niet *f* 600, maar eene som van 12000 franken, worden betaald."

— Naar men verzekert, moeten de onderhandelingen met Pruissen wegens de verlenging van den Amsterdamsch-Arnhemmer spoorweg tot aan de grenzen, en van daar door de Pruissische Staten naar Keulen, eenen gewenschten voortgang hebben. Eene vereeniging van aanzienlijke bankiers moet zich bereid hebben verklaard, om den aanleg van dezen veelbelovende weg te ondernemen, in weêrwil der flaauwere stemming waarin de zoogenaamde industriele aandeelen over het algemeen sedert eenigen tijd in Duitschland verkeerd hebben. Het scheen, dat men alleen de afkondiging der wet over de spoorwegen in Pruissen afwachtte.

— Uit Hellevoetsluis schrijft men, dat den 24sten dezer aldaar uit het dok is gehaald Zr. Ms. stoomschip [illegible], kapitein-luitenant ter zee *J. La Jeune*, hetwelk, na alvorens nog eene [illegible] ondernomen te hebben, tegen den 15den october naar de Oost-Indiën zal vertrekken, om daar dienst te doen.

— Van den Helder wordt gemeld, dat de practische oefeningen aldaar, waarbij uit allerlei stukken gevuurd was, voortreffelijk zijn afgeloopen, met die ongelukkige uitzondering, dat een der artilleristen, door een zoogenaamden koehoorn, derwijze is gewond, dat hij eenige uren daarna overleed.

— In een nieuw overzigt over de werken aan den spoorweg van Amsterdam op Haarlem, in het *Handelsblad* van heden voorkomende, wordt nogmaals stellig beweerd, dat de opening van dien weg met het aanstaande voorjaar te gemoet kan gezien worden. De moeijelijkheden met welke men bij den aanleg der baan tot dus verre te kampen heeft gehad, zijn thans genoegzaam allen overwonnen en op een afstand van 2 à 300 el na, behoorende aan opposerende eigenaars, is de geheele baan ongeveer ter bepaalde hoogte opgetrokken, of wordt aan dezelve gearbeid. Bijna twee derde derzelve, welke genoegzaam op de bepaalde hoogte ligt, ondergaat geene bezakking meer en spoedig zal men met het leggen der roosterwerken en rails een aanvang kunnen maken. Eene der grootste moeijelijkheden, de passage der groote Braak, ongeveer 500 el lang, bij Halfweg, welker overwinning door het publiek voor onmogelijk werd gehouden, is men met verwonderlijken spoed te boven gekomen, door deze [illegible] met zinkstukken af te dammen. De dammen door de kleine [illegible] liggen alleen sedert lang onbewegelijk. Ten einde te kunnen [illegible] medewerking de last die in vervolg van tijd zich op den spoorweg [illegible] zal, op deze aarden baan uitoefenen moet, heeft men [illegible] verhooging aangebragt met een last van zand, welke viermalen grooter is, dan die welke immer zich daarop bewegen zal; deze viermaal grootere last, permanent op de baan blijvende rusten, heeft ter naauwernood de inzakking kunnen bewerken, welke dezelve na verloop van een jaar zal mogen ondergaan, ingevolge de meerdere aanleghoogte aan dezelve gegeven. De groote brug aan de Liede is bijna voleindigd en onderscheidene kleine bruggetjes gebouwd; het provisionele stations-gebouw te Haarlem vordert met rassche schreden; met dat te Amsterdam vordert men niet veel, hetgeen de hoop verlevendigt dat de maatschappij den spoorweg tot aan de stad zal doortrekken, waardoor veel meer gemak voor de gebruikers zoude ontstaan.

— De brochure van den belgischen vertegenwoordiger *Dumortier*, waarvan te Londen en in geheel Engeland thans eene engelsche vertaling wordt verspreid, vindt in den *Morning Post* een bekwamen wederlegger. Dit blad behelst namelijk, in zijn nommer van den 22sten, een uitgebreid artikel over de hollandsch-belgische aangelegenheid, hetwelk uit de pen schijnt gevloeid te zijn van iemand die deze questie door en door kent, en waarin de heer *Dumortier* en de overige kampvechters voor het belgische regt, verwijten van kwade trouw bij de zamenstelling hunner brochures werden gedaan. De *Courier* poogt het [illegible] van den heer *Dumortier* daarentegen te verdedigen, [illegible] hoogst oppervlakkig en partijdig.

— De Javasche couranten tot 6 Junij jl. behelzen, onder anderen, een besluit van den gouverneur-generaal, waarbij wordt goedgevonden en verstaan, 1°. te bepalen, dat bij eventuele aftreding van den tegenwoordigen Nederlandschen consul in China, *M. J. Senn van Basel*, de functien dier betrekking, voor zooveel noodig, zullen opgedragen worden aan een koopman of ander particulier persoon, zooveel mogelijk Nederlander van geboorte, onder de benaming van *Nederlandsch commercieel Agent in China*; en 2°. met intrekking van het provisioneel reglement voor het Nederlandsch consulaat te Canton in China, [illegible] bij resolutie van den 20sten December 1824, n°. 4, voorloopig te arresteren een nieuw reglement voor het Nederlandsch commercieel agentschap in China, — welk reglement, waarvan de bepalingen intusschen ook van toepassing zijn op den tegenwoordigen consul, in deszelfs geheel achter het besluit volgt.

Op den tweeden dag der September-feesten, ll. maandag, heeft de inwijding van het monument der Vrijheid te Brussel plaats gehad overeenkomstig het vroeger daarvan gegeven programma. Ten elf ure werd door de militaire en burgerlijke autoriteiten in de Gudule-kerk eene lijkmis ter gedachtenis der gesneuvelde revolutie-helden bijgewoond, waarna de stoet, bij welke ook nog de gekwetsten van September waren, zich naar het St. Michel- of Martelaarsplein begaf en daar in de aangewezene orde rondom het

monument plaats nam. De minister van buiten- en binnenlandsche zaken, *Desmaisieres*, hield een op de gelegenheid toepasselijke aanspraak, waarna het linnen doek dat het monument dekte, werd weggenomen, en dit laatste door de menigte met groot gejuich begroet werd. Voor en na de ontdekking werden door de muzijk patriottische liederen gespeeld en daarmede liep deze plegtigheid af. De aandrang van volk was bij de inwijding zoo groot, dat de aan een der toegangen geplaatste wacht overhoop geworpen werd en het volk met geweld naar het plein stroomde. In het algemeen hebben dit jaar de September-feesten eene groote menigte van elders naar Brussel gelokt, waartoe de gelegenheid der spoorwegen en het fraaije weder, alsmede de inwijding der monumenten voor den generaal *Belliard* en op het Martelaarsplein, veel bijdragen. De toeloop van volk was Zondag naar het Park, om het concert aldaar te hooren, was zoodanig, dat men elkander reeds in de rue Madeleine verdrong en het meerendeel der nieuwsgierigen niets van het concert hoorde.

Zonderling steekt bij de beschrijving van de feesten te Brussel af, hetgeen men heden in het *Journal d'Anvers* leest: » De dagbladen van Brussel - zegt dit blad - vermelden dat de revolutiefeesten er met veel luister gevierd worden. Te Antwerpen houdt men geen feest en kan er geen gehouden worden te midden van eene bevolking die niet gelukkig is. Dit stilzwijgen is eene waarschuwing en tevens eene les. Wij hopen dat het gouvernement haar begrijpen zal.

— De Prins *Jerome Napoleon Bonaparte* is eergisteren met zijne familie van Londen te Brussel aangekomen.

AMNESTIE.

Dat woord wordt zoo dikwerf gehoord onder een vloed van lofuitingen in den mond van hen, die zelven het minste die daad zouden ten uitvoer leggen, indien het aan hen stond om tegenstanders in het staatkundige alle begane verkeerdheden en misdrijden te vergeven, en hen wederom in hun midden te ontvangen, als of er geene beleediging aan de maatschappij ware aangedaan. Maar juist daarom omdat men in het algemeen zoo veel gewaagt van *Amnestie* en men dezelve zoo zeldzaam in praktijk gebragt ziet, is het groot eene amnestie te verleenen; en hoe grooter en ruimer de weldaad, des te heerlijker is de daar door verworvene eer, en men mag ook zeggen des te weldadiger is hare uitwerking. Ter gelegenheid van deszelfs krooning te Milaan, heeft keizer *Ferdinand* eene algemeene amnestie doen uitvaardigen, die, op de ruimste schaal gesteld, een diepen indruk maken moet op de bevolking. De kanselier des rijks, *Metternich*, heeft ongetwijfeld begrepen, dat zijn raad gewigtig in de gevolgen wezen zou; hij leverde toch door de amnestie aan te raden, het land over aan alle staatkundige warhoofden, aan alle woelzieken, en waarschijnlijk ook aan alle onverbeterlijken die de wet getroffen had of stond te treffen; en evenwel hij heeft vertrouwd op de toekomst; hij heeft [illegible] veinsd, dat de mogelijkheid bestond dat er wederom [illegible] rende broeinesten zouden kunnen [illegible] heeft geloof [illegible] aan de deugden [illegible] goede trouw der onder Oostenrijks schepter levende volken, en met gerustheid is er eene groote daad verrigt. Het *Journal de Francfort* deelt ter dezer gelegenheid een artikel mede aan den keizer gerigt, waarin aan *Ferdinand* de hooge eer wordt toegekend van aan het werk zijns vaders, *Frans*, de kroon te hebben opgezet. Het heet daarin: » Uw vader heeft moeten straffen; maar de tijd bragt balsem aan; en gij hebt uwe regering begonnen met datgene, waarmede uw vader had willen eindigen. Dank zij daarvoor toegebragt aan zijne nagedachtenis en aan de ingevingen uws harten; aan hem, die het werk van beeindiging voorbereidde; aan u die het gewild en volbragt hebt. Sire, uw naam is gezegend aan het eene einde van Europa tot aan het andere, want de wereld die de schuldigen veroordeelde, beklaagde echter de ongelukkige huisgezinnen. » En na eenige zeer redekunstige zinsneden wordt hier herinnerd aan een gezegde van *Montesquieu*: » De vorsten hebben zoo veel te winnen door zachtmoedigheid; zij is gevolgd door zoo veel liefde; zij trekken daaruit zoo veel glorie, dat het bijna een geluk voor hen is, die zachtmoedigheid te kunnen uitoefenen." — Die amnestie, wij willen het hopen, zal gewenschte vruchten dragen. Onwillekeurigljk herdenkt men aan de *amnestie* voor eenige jaren in Frankrijk verleend; en bij die herdenking moet men, oppervlakkig geoordeeld, treurige vergelijkingen [illegible] in Frankrijk uitzondering op uitzondering; beloften, en [illegible] formaliteiten voor hen die buitenslands geweken en gevonnisd zijn, — en van de andere zijde eene onbepaalde schuldvergiffenis. Maar bij den toenmaligen en zelfs nog voortdurenden stand der alleen door het gezag eener krachtige wetgeving gebreidelde partijschappen was het moeijelijk, om in Frankrijk de amnestie zoo ruim te verleenen als in Oostenrijk, waar verscheidene vraagstukken zich niet voordeden, die in Frankrijk de regering bemoeijelijkten. Het laat zich regt begrijpen, dat de legitimistische partij den lof uitboezemt van *Ferdinand*; maar zoude zij ook dien van *Lodewijk Philips* verkondigd hebben, bij eene gelijke amnestie? Zou de partij die door middel der geestelijkheid en door stoute taal de natie zoekt in opgewondenheid te houden, om een geliefd stelsel van legitimiteit door te drijven, geen anderen koning erkent dan *Hendrik V*, en dat openlijk predikt; zou die partij, bij eene algemeene amnestie, daarvoor dankbaarheid en liefde koesteren jegens koning *Lodewijk Philips*? Wij durven het betwijfelen. Zou dit het geval zijn met de republikeinsche partij, die in koningsmoord [illegible]; en die geene aanslagen onbeproefd laat, om door bloed tot de omkeering van het monarchale staatsgebouw te geraken; van die partij, die op de verhitte verbeelding eener onervarene jeugd speculeert, en de laagste bevolking aan zich bindt, door het voor oogen stellen van leeringen, die alles moeten het onderste boven keeren. Zal het de bonapartistische partij zijn; deze is de geringste; en toch, welk verderfelijk zaad wordt er niet onder het leger gestrooid; als men hetzelve wil doen gelooven, dat de arend blakende van wraak aan de hemeltransen verschijnt. En als men een lied vervaardigd en verspreidt, waarin men spreekt van *volksregten* ten tijde van *Napoleon*. Wie de Fransche natie eenigermate kent, en derzelver bewegelijke hartstogten indenkt, die zal minder ongunstig oordeelen over de Fransche amnestie, dan zulks *in abstracto* het geval wezen zou; maar bij het verschil van den staatstoestand en van de begrippen omtrent *Lodewijk Philips* als koning der Franschen en omtrent keizer *Ferdinand*, zal men moeten erkennen, dat er in Frankrijk toen niet wel meer kon gedaan worden; ten zij de amnestie te verleenen aan de uitgeweken en zonder formaliteit van zuivering der contumacie. Het zal echter misschien later blijken, of *Lodewijk Philips* bij de vroegere amnestie niet maar eene proeve heeft genomen, en later het stelsel van vergeving zal uitbreiden, wanneer de hartstogten meer bekoeld zijn. Of evenwel dat tijdstip reeds gekomen is, meenen wij niet toestemmend te kunnen beantwoorden.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Op den 18den dezer hield de verzameling van duitsche natuur- en geneeskundigen te *Freiburg* hare eerste vergadering. Meer dan 400 leden, waaronder de stichter der vereeniging Oken, waren daarbij tegenwoordig, terwijl de zitting bovendien door een aanzienlijk getal toehoorders werd bijgewoond. De hoogleeraar Leuhart, hield de openings-redevoering, waartusschen hij eene levensschets vlechtte van den overleden hofraad Dr. Beck. De hoogleeraar Jäger, uit *Stuttgart*, sprak daarna over den invloed van de omwenteling der aarde op derzelver gedaantevorming en verandering. De hofraad Martius, uit *München*, droeg daarna zijne denkbeelden voor, over de vroegere en tegenwoordige inboorlingen van *Amerika* en derzelver toekomst. Hij ging daarbij van twee gronddenkbeelden uit: 1. dat de tegenwoordige eigenlijke Amerikanen zich niet meer in eenen oorspronkelijken staat bevinden en hun tegenwoordige toestand geen onvermijdelijke gevolg van den gang der ontwikkeling is; 2. dat de eigenlijke Amerikanen hunnen geheelen ondergang met reuzenschreden te gemoet gingen. Na den hofraad Martius, sprak de heer von Langsdorf, over zijne tweede reis in *Brazilie*, die hij voornemens is uit te geven, en gaf een kort verslag van twee nog onbeschrevene watervallen in *Brazilie*, waarvan de een met zulk een gedruisch nedervalt, dat dezelve op twaalf duitsche mijlen ver konde gehoord worden. Den volgenden dag hield de vereeniging eene tweede zitting, waarin onderscheidene voordragten over pathologische en [illegible]kundige onderwerpen gelezen werden. Onder de opge[illegible] leden zijn er weinige uit het noorden van *Duitschland*, terwijl er vele daarentegen uit *Zwitserland* en *Frankrijk* zijn opgekomen, meerendeels leden van de zwitsersche vereeniging van natuurkundigen, die den 12, 13 en 14den te *Basel* bijeen geweest zijn en zich daar inzonderheid met onderwerpen uit het gebied der geognosie bezig gehouden hebben. — Op den 4den tot den 6den dezer werd te *Quedlinburg* het eerste groote zangfeest der provincie *Saksen* gevierd, waartoe meer dan 300 zangers en 100 instrumentalisten bijdroegen. De uitgevoerde stukken bestonden in een oratorium voor mansstemmen van den muzijkdirecteur Löwe, *de Apostelen van Philippi* geheeten, in eene groote symphonie van den kapelmeester Reissiger, en in den 104den Psalm van den muzijkdirecteur Erfurt. — Te *Neurenberg* is den 15den dezer in de werkplaats van Burgschmiet het grootste gedeelte van het standbeeld van Albert Durer gegoten; 41 centenaars metaal werden daartoe besteed; de afgieting gelukte naar wensch. — Gedurende het verblijf van den keizer en de keizerin van *Rusland* te *München* hebben dezelven zich de opdragt van het lidmaatschap der kunstvereeniging dier stad laten welgevallen.

Amerika. — Te *New York* overleed den 17den Augustus ll. Lorenzo Daponte, schrijver der opera's *don Giovanni*, *il Matrimonio secreto* en andere. Hij was te *Ceneda*, eene stad der voormalige republiek *Venetie* geboren en begaf zich vroegtijdig naar *Weenen*, waar hij eene aanstelling kreeg aan het hof van keizer Joseph. Na dien zocht hij te *Londen* eene Italiaansche opera op te rigten; daar deze onderneming echter niet wel gelukte, vertrok hij naar *Amerika*, waar hij nu sedert dertig jaren aan het hoofd van eene dergelijke inrigting stond. Daponte bereikte den ouderdom van 90 jaren.

Engeland. — Op den 5den dezer werd te *Londen* door den heer Green, vergezeld van de heeren Spencer en Rush, weder eene luchtreis ondernomen met eene ballon van reusachtige grootte, waarmede gezegde reizigers zich tot eene nog onbekende hoogte wilden verheffen. Er waren tot dat einde meer dan 60,000 kubiek voeten gas in den luchtbol gebragt. De opstijging was prachtig. Een tweede ballon werd gelijktijdig opgelaten; zij werden door verschillende luchtstroomen de eene naar het oosten en de andere naar het westen gedreven, waardoor men het bewijs verkreeg, dat zelfs bij de grootste windstilte op de aarde, er verschillende luchtstroomen op onderscheidene hoogten plaats hebben. De ballon des heeren Green bereikte eene hoogte van 18 à 19,000 voeten en werd bij het doorgaan van de eerste wolkenlaag, op eene hoogte van 11,000 voeten, door eene sneeuwbui overvallen. De reizigers en het bovenste deel van den luchtbol werden geheel met sneeuw bedekt. Men kwam daarna door eenen zachteren luchtstroom, waar de sneeuw spoedig smolt. Op de gezegde hoogte daalde de barometer tot op de helft. De heer Green verzekert,

dat, ofschoon het stil nabij de aarde was, de ballon in zulke geweldige luchtstroomen was gekomen dat zij 30 mijlen in een uur vloog. De heer von HUMBOLDT ondervond op den *Chimborazo*, en andere luchtreizigers verhalen, dat de ademhaling op zekere hoogte moeijelijk werd; de heer GREEN verzekert daarentegen, dat hij en zijn gezelschap op de hoogte door hen bereikt, niets daarvan ondervonden hebben.

FRANKRIJK. — Op den 8sten Julij overleed te *Passy*, waar hij zich tot het herstel van zijne gezondheid begeven had, de geneesheer van het doofstommen-instituut te *Parijs*, ITARD. Reeds in 1779 als geneesheer aan de gezegde inrigting verbonden, had hij menigvuldige gelegenheid om opmerkingen over de gebreken van het zintuig van het gehoor te maken en later uit te geven, waardoor hij zich eene algemeene vermaardheid, ook buiten *Frankrijk*, verwierf. Zijne voornaamste werken of verhandelingen zijn: *Sur les maladies de l'oreille et de l'audition; sur les sourds-muets, qui parlent et qui entendent* (*Paris* 1820); *sur l'éducation de l'homme sauvage de l'Aveyron.* ITARD heeft voorts uitmuntende artikelen geleverd aan den *Dictionnaire des sciences médicales*, aan de *Bibliothèque médicale*, aan het *Journal universel des sciences médicales* en andere werken. — Door de zorg van den heer RAOAL ROCHETTE, die met eene wetenschappelijke zending in het Oosten belast is, zal het Museum te *Parijs* eerlang met zeven basreliefs uit den besten tijd der Grieksche kunst verrijkt worden. De omstreken van *Troye* bezoekende, vond de gezegde geleerde reiziger, onder de puinhoopen van *Assus* of *Assos*, tegenover *Mytilene*, het voormelde beeldhouwwerk, waarop hij zich naar *Konstantinopel* begaf, ten einde van den sultan de vergunning te verkrijgen om deze oude gedenkstukken naar *Frankrijk* te vervoeren; dezelve werd hem ook bij een firman van den sultan verleend, waarbij deze de gedachte stukken aan den koning der Franschen vereert, » om er zijn museum mede te versieren." Dezelve worden thans op een landsvaartuig naar *Frankrijk* overgevoerd. — Den 8sten dezer is de vermaarde bloemkweeker J. J. TRIPET overleden, aan wien de liefhebbers ten minste 200 nieuwe verscheidenheden van tulpen te danken hebben, inzonderheid de soort *Prinses Helena* geheeten, waarvan de prijs nog altijd zeer aanzienlijk is.

Ter Amsterdamsche beurze van gisteren (25) waren genoteerd: N. W. S. $2\frac{1}{2}$ pCt. $53\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{15}{16}$; dito 5 pCt. $101\frac{1}{2}$; Kansb. *f* 24, $\frac{5}{16}$, $\frac{1}{4}$; Am. Synd. $4\frac{1}{2}$ pCt. $95\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito $3\frac{1}{2}$ pCt. $79\frac{1}{2}$; O. I. $99\frac{1}{4}$; Handelm. $171\frac{1}{4}$, 172, $171\frac{5}{8}$; Sp. *Ards.* $18\frac{3}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$; Coup. $12\frac{3}{4}$, 13; Braz. $82\frac{3}{8}$; Mex. 5 pCt. $18\frac{1}{2}$; Rijn-Spoorweg $106\frac{1}{2}$.

*** Bij den Boekhandelaar F. P. STERK, te *Breda*, zijn gedrukt en te bekomen:

De Reglementen voor de onderscheidene Regterlijke Collegiën en Ambtenaren, Advokaten, Procureurs en Deurwaarders . . . . à *f* 0,50.

In dezen druk is gebruik gemaakt van de Verbetering, opgegeven in de *Staats-Courant* van 24 September 1838.

Dezelve zijn verkrijgbaar gesteld te Amsterdam, bij *L. van Bakkenes*; Alkmaar, *van Vleuten*; Almelo, *Sommer*; Amersfoort, *Nolet*; Appingadam, *Mekel*; Arnhem, *Nijhoff*; Assen, *van Gorcum*; 's Bosch, *H. Palier en Zoon*; Brielle, *Jongejan*; Deventer *Sigtenhorst*; Dordt, *de Vos en Comp.*; Eindhoven, Postkantoor; Gorinchem, *J. Noorduin*; Groningen, *Oomkens jr.*; Goes, *Keeuwens*; Haarlem, *Goteling Vinnes*; 's Hage, *Gebr. van Cleeff* en *van Weelden*; Heerenveen, *Hessel*; Helmond, *van Kelckhoven*; Hoorn, *Gebr. Vermande*; Leeuwarden, *Schierbeek*; Leiden, *v. d. Hoek*; Middelburg, *van Benthem en Jutting*; Nijmegen, *Thieme*; Rotterdam, *van Reyn Snoeck*; Sneek, *Holtkamp*; Tiel, *van Loon*; Utrecht, *van Terveen*; Winschoten, *Huising*; Zierikzee, *van de Velde Olivier*; Zutphen, *Thieme*; Zwolle, *Tijl en Zoon*.

Alom was het niet mogelijk deze in Commissie te zenden; op aanvragen zullen Exemplaren aan Confraters voor rekening verder worden afgeleverd.

Bovengenoemde Boekhandelaar heeft mede gedrukt en zal binnen eenige dagen verzenden:

AFSCHEIDS-REDE over I Kon. 13, vs. 13, door T. VAN SPALL, Predikant te *Klundert*; met eene Voorrede bevattende eene nadere verklaring van de bedoeling des Schrijvers, met de uitgave van het Werkje getiteld *WILHELMINA*. Pr. *f* 0,35.

*** Bij den *Akademiedrukker* J. OOMKENS, te *Groningen*, is gedrukt en alom te bekomen:

Prof. P. HOFSTEDE DE GROOT, *CHRISTELIJKE MENSCHENLIEFDE* . . . . à *f* 0-75.

Prof. P. VAN LIMBURG BROUWER, *DIOPHANES*, 1ste Deel . . . . à *f* 2-80.

Pred. P. BOELES, Over *Staatsregt*, *Hervormd Kerkbestuur* en *Separatismus* . . . . à *f* 2,80.

——— Woorden des *EEUWIGEN LEVENS*. à *f* 2,90.

Pred. G. H. VAN SENDEN, *'s Konings* 66ste *verjaardag*, Godsdienstig gevierd te *Zwolle* . . . . à *f* 0-40.

Pred. R. DAMSTÉ, Geschiedkundige Beschouwing van het *Geloof* aan een *LEVEN NA DIT LEVEN* . à *f* 0-50.

Dr. J. H. REDDINGIUS, Gz., Leiddraad voor *ARMBESTUREN* en *DIAKENEN* . . . . à *f* 0-60.

J. S. MAGNIN, Geschiedkundig overzigt van *DRENTHE*, 1ste Stuk . . . . à *f* 1-80.

Dr. M. DASSEN, J. Hz., *Herinneringen* aan Noordelijk *DUITSCHLAND* en *SCANDINAVIEN*, 2 Dln. à *f* 5-50.

Dr. E. J. F. MEIJEN, *Reize* om de *AARDE*, vertaald door *Dr.* STRATINGH, (in 2 Deelen,) 1ste deel . . . à *f* 3-90.

C. MEIJBOOM, Beginselen der *TEEKENKUNST*, met 50 *gr. folio platen* . . . . à *f* 7-50.

J. H. JAPPÉ, *Topographisch TEEKENBOEK*; *met* 70 *gekleurde teekeningen* . . . . à *f* 3-00.

D. HORIX, Handleiding voor *LIKEURSTOKERS*, *PARFUMEURS en CHOCOLADE-FABRIKEURS*, door *Apotheker* T. G. E. BAVINK . . . . à *f* 3-00.

Verhandeling over de *DRONKENSCHAP*, derzelver *gevolgen*, *voorbehoed-* en *geneesmiddelen* tegen dezelve. à *f* 0-90.

R. BENNINK JANSSONIUS, *GRUNOOS ZEGEFEEST* (28 Aug. 1838) . . . . *f* 0-25.

DIESTERWEG, Leer- en Leesboek over *GOD* en den *MENSCH* . . . . à *f* 0-25.

CONTREFAÇON.

AVIS ESSENTIEL.

LA PATE PECTORALE DE REGNAULD AINÉ, Pharmacien à Paris, rue Caumartin, nº 45, recommandée par les principaux journaux de médecine français, et généralement ordonnée par les médecins les plus distingués de toutes les Facultés et Académies, pour la guérison des *Rhumes, Toux, Catarrhes, Coqueluches, Asthmes, Enrouements et Irritations de poitrine*, a été **CONTREFAITE** dans divers pays étrangers.

Comme on ne saurait prendre trop de précautions pour se garantir des contrefaçons, *surtout lorsqu'il s'agit de la santé*, nous prévenons les consommateurs que **LA VÉRITABLE PATE DE REGNAULD AINÉ**, telle que M. L. FRERE, de Paris, la prépare, et telle qu'elle se vend depuis dix années dans toute l'Europe, ne se délivre qu'en boîte, et que chaque boîte est scellée d'une bande de papier vert dont voici le modèle.

Par Brevet d'Invention.

PATE DE REGNAULD AINÉ.

L. FRERE,

Elève et successeur de Regnauld aîné, et seul propriétaire de cette pâte.

Depôts: à Amsterdam, chez MM. *Anthonie Kluytenaar*, pharmacien chimiste, Kalverstraat nº. 218; *Bourette*, confiseur, Kalverstraat 39; *Cérisier*, confiseur, Warmoesstraat nº. 14; à Harlem, chez *M. Cremer*, confiseur, Hoek van de Korte Veerstraat, nº. 1070; à Alkmaar, chez *Lambert*, confiseur; à Delft, chez *Drabbe*, confiseur; à Dordrecht, chez *J. van Goudoever de Jongh*, [illegible] Lett. B. nº. 1926; à Leyde, chez *Zuur*, confiseur; à La Haye, chez *Nieuwerkerk*, confiseur, *Mouton*, père et fils, et *Ph. W. Sack*, negociant; à Rotterdam, chez *Losel Forstman*, pharmacien Westnieuwland; à Schiedam, chez *Jac. van der Schalk Az.*, pharmacien; à Gorcum, chez *P. J. B. Schultée*, pharmacien, rue Langendijk, 144, et chez *les Soeurs Weyers*, marchandes; à Utrecht, chez *A. F. Reuzer*, négociant, Nieuwegracht, Wijk F. nº. 121 ter; à Amersfoort, chez *Hondius*, droguiste; à Arnhem, chez *J. de Hördt*, marchand, Bakkerstraat, 88; à Nimègue, chez *Joh. van Gils*, marchand, [illegible], L. A., nº. 1, ter; à Goes, chez [illegible], pharmacien, et *J. A. Becointre*, pharmacien; à Middelbourg, chez *van Bakelgem*, pharmacien, rue Langendelft, 116, et *D. L. J. Mariniesen*, pharmacien; à Zierikzee, chez *J. A. Ochtman*, pharmacien; à Deventer, chez *Louwerens*, coiffeur; à Groningue, chez *Joh. Sypkens*, négociant; à Leeuwarde, chez *Theodore Obelt*; à Berg-op-Zoom, chez *A. de Bruijn*, confiseur; à Zwolle, chez *Louwerens*, coiffeur; à Bois-le-Duc, chez *F. L. Welsch*, fils, marchand de galanteries vis-à-vis le Lion d'Or; à Breda, chez *G. L. van Mens*, pharmacien, et *Van den Goorbergh*, pharmacien; à Tilbourg, chez *H. Martens*, pharmacien.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.